

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 380.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e109100/facsimile.pdf> (tilgået 25. maj 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Rørte. 1836 § 3 ændredes saaledes, at den Paagældende afsonde den han komte Mulet med samlet Hængsel i 4 Dage for hver Dags Hængsel paa Vand og Brød, og jeg foreskriver mig ogsaa i denne Henseende at stille et Amendement.

Stofsted: Den Bemærkning, jeg har at gøre, angaar § 24. Saadant mig bedst, henfører Dypasferne hos Officere til den Tjenste, der kan forføres af det udførte Mandskab. Naar Værnspligten gøres almindelig, saa foreskriver det mig imidlertid, at det vil være upassende, at Sigtet kan forføres af det udførte Mandskab, og jeg foreskriver mig derfor at stille et Amendement i saa Henseende, der skal gaae ud paa en Forantning heri, saaledes at det saafaldt blev en frivillig Sag mellem Officieren og Dypasferen, om denne virkelig skulde forerette denne Tjenste, eller ikke.

Lüttichau: I Anledning af den sidste Dyring skal jeg bemærke, at jeg ikke tror, at Regen for Mestbillet bliver tvungen til at være Dypasfer. Der findes altid dem, der have lyst til at være det, og til nogen Tvang i saa Henseende finder jeg ikke. Jeg har en anden Bemærkning at gøre, nemlig, at det er bedst, at den, der udfører anden Gæng fra Bestanden, skal bevirke i stadig Garantiens tjeneste i 4 Aar. Saalænge der imidlertid findes Corps'er i Armeen, ved hvilke den Værnspligtige er forpligtet til at tjene i 4 Aar, uden at have forført sig, foreskriver det mig, at dette vilde være en egen Straf at anvende, og jeg vilde derfor tillade mig at foreskive mig, om ikke det Spørgsmaal har været under Overveelse af Udvalget, om det ikke skulde være passende, at der blev bestemt en Mulet i overførte disse 4 Aar, holdt der for Fremtiden ikke blev Tale om høiere Stadier; blandt disse saadanne Mand er der ikke nogen Standsforstet.

Marfod: Med Hensyn til en Dyring af den arvede Rigtighedsmand for Hersens (Wær) skal jeg blot tillade mig at sige, at jeg vilde finde det meget ønskeligt, holdt der for Fremtiden ikke blev Tale om høiere Stadier; blandt disse saadanne Mand er der ikke nogen Standsforstet.

Wiggen-Helsing: Jeg har en Bemærkning at fremsette angaaende den sidste Bestemmelse i § 24, at det udførte Mandskab i Rigtighedsmand for Hersens (Wær) skal paalægges det i Staaens Tjeneste. Jeg vilde ikke have taget Delt i denne Anledning, dersom der ikke under den tidligere Diskussion var fremkommet Hæring, navnlig fra den 2de kongelige Rigtighedsmand (Tjehring), der dertil gik mig Anledning. Da jeg nemlig forholdsvis mig et Amendement om, at der ikke af Regeringsrådet for Fremtiden maatte ske nogen Undtagelse eller Tilpænsning fra Tjenstestigningen, bemærkede det arvede Wæden, at dette neppe vilde være hensigtsmæssigt, da Reglen deraf skulde blive, at Armeen vilde have Værnspligt ved at finde Anstalter, som den kunde anvende i forment Fald til eet eller andet Gærr, og han tilføiede, at man i sidste Krig havde maattet anvende en Amtsfuldmægtig, og at man dertil tog en Soldat, og dersom Soldaten ikke havde været tilgængelig til at overtage dette Gærr, havde man ingen Amtsfuldmægtig fundet. Jeg har derfor nu ikke foreskrevet dette har fundet være Tilfaldet, eller hvorledes man har fundet paalægge en Soldat at udføre en Amtsfuldmægtigs Forretninger, ligesom jeg heller ikke indsigelig har Raadgjort deraf ved alle Tare har været nødvendigt, navnlig i Besiddelse af noget Saadant under en Occupationsperiode have været uundgåeligt og det sidste fra Hensigten, er det dog ganske klart, at man ikke ellers kan anvende det udførte Mandskab til Andet end til den til Krigen henhørende Tjeneste. Good jeg har bedrøvet hider Betænkning hermed, det er, at man under disse Forudsætninger vilde være tilbøjelig til at forstaae det udførte Mandskab for at gøre militær Tjeneste og i forkomne Rigtighedsmand bruge samme til ganske anden for Rigtighedsmand hørende Forretninger. Det er mig nemlig ikke retteligt, hvorledes man i saadanne Krig vil kunne anvende en Rangs Omsetningsmand i Staaens Tjeneste, som til den Tid endnu ikke vilde have udført dets Værnspligt, det man saa i de 4 Wæder, hvorefter det hører. Dersom man da, under Form af at paalægge dem andenlignende Tjeneste, kan fristige dem for den egentlige

Rigtighedsmand, noget, hvorefter de i Almindelighed vilde være meget villige, saa kunde man saaledes komme til at udføre Beskæftigelse i almindelig offentlig Gængsel, saafrem til Departementschefer, Controllchefer, Rådsmagtere, Copister under de forskellige Ministerier, hvorefter jeg anser for et Brud paa den hele Anordning om almindelig Værnspligtig Udførelse. Saadant er i ethvert Fald vist, at man ikke kan paalægge dem, som udfører Mandskab, Forretninger af denne Art. Jeg tror derfor, at Bestemelsen, saaledes som den er udtrykt i Anordningen, i ethvert Fald saa have en anden Redaction, en nærmere Begrebsbestemmelse. Kan den derfor ikke ganske udgaae, som min arvede Wæde (Cliff) har foreskrevet, ved en Modification i første Medlem, vil jeg foreskive, at den udføres saaledes, at det kan er militær Tjeneste, som kan paalægges de Udførere.

Tjehring: Det er derom antaget, at det skulde være en frivillig Sag at være Officiers-Dypasfer. Det er ogsaa blevet bestemt, og bestemt paa flere Steder, at det paaligger Officere selv at stille sig Dypasfer; men i Krigen opfører dette at have Gærlighed. Jeg saa bide Dem lægge Mærke til, at en Dypasfer ikke blot skal udføre den personlige Dyring for Officieren, men han skal vogte hans Courter og modtage Ordre og Befalinger, naar Officieren er fraværende; han skal passe paa hans Bagage og sørge for, at han ikke dør af Sult. Man kan nemlig ikke paalægge Officere at udføre dets Forretninger og maatte udsætte dem for at falde, fordi der maatte ikke findes Dypasfer, som frivillig vilde paalægge sig denne Tjeneste. Det er nu vistnok meget sikkert, at der ikke findes nogen, som frivillig vil paatage sig den. Der er gjærende nok, der vilde, men det har dog været Tilfaldet, og under saadanne Omstændigheder er det umuligt for den militære Værnspligt at opgive Retten til at commandere Helt dertil; de commandere da dertil ikke for længer, men for en kort Tid og beste indbyrdes, saa at det er noget, der gaaer rundt i Compagniet som enhver anden Tjeneste. Jeg tror, at en anden Bestemmelse vilde være ligesaa lidt hensigtsmæssig som nyttig, og den vil blive overtraadt i enhver Krig; thi hvor en Officer ikke kan erholde nogen Dypasfer, der frivillig vilde paatage sig det, saa kan man gøre det til en Commandofog af Paffe han en Dypasfer, og det er ingen uønsket Hændelse. Den arvede Rigtighedsmand for Røbenhans 4de District (Wiggen-Helsing) tror, at det er umuligt, at man i Krig kan blive nødt til at commandere en Soldat til at blive Amtsfuldmægtig; men fandt man en Soldat, der var juridisk Capabel, som var vel stillet dertil og ikke uønsket til at paatage sig det, saa var det dog underligt, at man ikke skulde kunne sætte ham dertil, og naar han blev commanderet til at udføre denne Tjeneste, maatte han gøre det, og gøre det godt, thi ellers blev han straffet. Man saa lægge Mærke til, at de militære Forhold ere af en saadan Natur, at man ikke blot kan blive nødsaget til at anvende Rådsmagtere, men endog Amtmænd. Naar en Provind bliver erobret, saa saa den militære Autoritet sørge for, at den civile Forvaltning overhøves, og man saa benytte Militære dertil, naar man ikke har andre, og holdt de ikke vilde, man saa besule dem dertil. Jeg tror ikke, at der er nogen Værnspligt derved; det er en ligesom Røvenhed, og det Tilfælde vil hyppigt indtræde, og det saa foreskrevet at ville indtræde. Naar den arvede Rigtighedsmand tror, at man ogsaa kunde blive fristet til at udføre Departementschefer, Controllchefer, Rådsmagtere, Cassellchefer og Copister, saa tror jeg, at det snarere er hensigtsmæssigt som en Spøg, end sagt for rammes Alvor. Der er vist ingen Nødvendighed i, at man udfører udføre og uden nogen Hensigt og da senere commandere Soldaten til den Gilling, hvorefter han kan benytte, og ikke setager nogen, fordi han er Ubeskedmand. Man saa lægge Mærke til, at naar et lille Land som Danmark skal kunne forsvare sig, saa saa det ske derved, at man søger i Saasundets forskellige Rækker alle de Skrifte, som man kan benytte, og det er vistnok ingen bedre Hæft til at bemærke til Besiddelsemand i Hænen end at sige de, der i Hænen have taget efter en eller anden Gilling i Staaens Tjeneste, og i det Mest, Krig udbræder, saa kan derfor ikke sig til Rigtighedsmand, thi da er den det Ulykkelige, og derfor saa Staaen ogsaa kunne finde Midler til at erstatte dem. Saaledes tror jeg, at Sagen bør betragtes, naar man vil see den fra dens alvorslige Side.